

Advies werkgroep Houtstook aan het bondsbestuur

30 september 2024

In vervolg op de bondsvergadering dd. 9 december 2023 is er een werkgroep Houtstook gevormd. De werkgroep heeft als opdracht om het bondsbestuur te adviseren over een nieuw voorstel over houtstook aan de bondsvergadering. Er is een open oproep gedaan in de Besturenbrief om tuinders aan te dragen voor deze werkgroep. Hierop hebben tuinders van Zonnehoek, Tigeno, Ons Buiten, Wijkergrouw en Osdorp gemeld en zitting genomen.

De aanleiding voor deze werkgroep was de discussie op de bondsvergadering dd. 9 december 2023 waaruit bleek dat het voorstel niet gesteund werd door een belangrijk deel van de bondsafgevaardigden. Er waren m.n. veel bezwaren waren over de voorgestelde periode waarin niet gestookt zou mogen worden. Het bondsbestuur heeft toen besloten om het voorstel verder niet in stemming te brengen en 'terug te gaan naar de tekentafel'.

De werkgroep is drie keer bijeengewees in 2024. Binnen de werkgroep is het advies tot stand gekomen langs de volgende lijnen

- De werkgroep onderkent dat mensen, m.n. mensen met luchtwegaandoeningen, veel last kunnen hebben van houtstook
- De werkgroep onderkent dat het stoken van hout fijnstof produceert, dat fijnstof slecht is voor mens en milieu maar ook dat de gradatie waarin zich dat voordoet mede afhankelijk is de kwaliteit van de kachels en rookgaskanalen, de kwaliteit van het gebruikte hout en de manier waarop en de omstandigheden waaronder wordt gestookt.
- De werkgroep staat op het standpunt dat de reden om houtstook toe te staan gelegen is in de situatie dat tuinders hun tuinhuis moeten kunnen verwarmen in koudere periodes maar dat, als er dan toch wordt gestookt, er verwacht mag worden dat dit op de meest zorgvuldige manier gebeurt, de manier waarop de minste overlast wordt veroorzaakt.

In de werkgroep zijn verschillende belangen en inzichten verenigd, van incidenteel stoken, winterbewoning, gezondheidsproblemen, veiligheidsinzichten tot omgevingseffecten. In het voorstel heeft de werkgroep rekening willen houden met al deze belangen. In dit advies zijn inzichten verwerkt die zijn opgedaan na de discussies op de tuinparken en de bondsvergadering. Net als het oorspronkelijke voorstel (bondsvergadering 9 december 2023) valt ons adviesvoorstel uiteen in een aantal delen. We stellen voor deze ieder apart te agenderen. Het zijn verschillende discussies, al raken ze hetzelfde onderwerp.

1. Bouw- en aanlegregels die direct ontleend zijn aan het bouwbesluit, aangevuld met een kwaliteitseis voor nieuwe kachels en kachels bij overdracht.

1. Wanneer een houtkachel wordt geplaatst of vervangen dienen de nieuwe houtkachel en de rookgaskanalen te voldoen aan kwaliteits- en veiligheidseisen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de EU Ecodesign-verordening.

In concreto gaat het op dit moment over de volgende eisen

- a. Alleen gesloten houtkachels met een nominaal vermogen tot 5KW zijn toegestaan.
- b. De houtkachel moet voldoen aan ecodesign keurmerk d.w.z. de kachel heeft een rendement van minimaal 75% en een maximale hoeveelheid fijnstof 40 mg /m³.
- c. Bij een houten vloer dient de kachel op een staalplaat geplaatst te worden die minimaal 40 cm voorbij de voorzijde van de kachel komt.

d. Rookgaskanaal

- Goedgekeurd rookgaskanaal TNO, KOMO in ieder geval C.E. Keurmerk geschikt voor temperaturen tot 600 graden C° (T600 certificaat) - volgens voorschriften van de leverancier gemonteerd.
- Doorvoeren door muur, plafonds en dak zijn dubbelwandig en volgens voorschriften uitgevoerd; dit geldt ook voor de ruimte boven het plafond zoals een vliering.
- Minimale lengte rookgaskanaal van 300 cm bovenkant kachel tot onderkant trekkap.
- Steekt minimaal 50 cm boven de nok van het dak.
- Geen scherpe bochten in het rookgaskanaal – een bocht mag maximaal 45° graden zijn.
- De wand waarlangs het rookgaskanaal loopt dient brandvrij te worden uitgevoerd

2. Bij overdracht van de tuin worden kachel en rookgaskanalen door vertrekende tuinder voor overdracht verwijderd en afgevoerd wanneer deze niet voldoen aan de eisen welke op dat moment gelden voor nieuw te plaatsen kachels.

3. Zowel bij huidige als nieuw te plaatsen houtkachels is het onderstaande van toepassing:

- In / bij de gestookte ruimte zijn blusmiddelen en een rookmelder aanwezig
- De schoorsteen wordt jaarlijks geveegd.
- De ruimte waarin de kachel staat wordt goed geventileerd.

4. Het afdelingsbestuur kan leden verzoeken om op eerste aanvraag alle informatie te verstrekken over de aanwezige of nieuw aan te brengen houtkachel en rookgaskanalen. Het afdelingsbestuur kan daarbij aangeven dat de kachel pas (weer) in gebruik mag worden genomen wanneer het bestuur hier mee akkoord is (c.q. 'voor akkoord' 'voor gezien'). Voordat het bestuur een besluit hierover neemt, kan zij ter plekke de houtkachel, rookgaskanaal en aanwezigheid van blusmiddelen etc. inspecteren. De tuinder dient hiervoor zijn medewerking te verlenen.

Wanneer uit de aangeleverde informatie niet blijkt dat de houtkachel en rookgaskanalen voldoen aan de gestelde eisen, kan, in het geval van overdracht of nieuw te plaatsen kachel, het afdelingsbestuur sommen om de houtkachel etc. te verwijderen c.q. niet te plaatsen.

Nadere toelichting

In zijn algemeenheid vermindert de hoeveelheid fijnstof in de lucht in Nederland al jaren. Het terugdringen van fijnstof door houtstook gaat echter veel langzamer. Dat ligt voor een flink deel aan open haarden, maar ook doordat oude houtkachels lang meegaan¹

Voor nieuwe kachels en nieuwe bewoners gaan we mee met de stand van de techniek, zonder als volkstuinbond oude-kachelbezitters op kosten te jagen. We willen met de regels voor nieuwe

¹ Bron p19/20 <https://forum.samenmeten.nl/uploads/short-url/7PcrAXKeZSlvtToE2nu5MH4JNNL.pdf>

In tabel 4.1 is een overzicht gegeven van het aantal toestellen en de fijnstofemissie van de verschillende typen houtkachels en open haarden per 2020. Hieruit vallen een aantal zaken op:

- Het verschil in emissiefactor tussen oudere (conventionele) en nieuwere (Ecodesign-)toestellen is al snel een factor 5.
- Circa 30% van de uitstoot wordt veroorzaakt door open haarden. Dit terwijl deze relatief weinig worden gebruikt (30,8% van open haardgebruikers stookt 20 dagen of meer per jaar, de rest minder en de warmteopbrengst vanwege het lage rendement (gemiddeld 10%) maar zeer beperkt is, t.o.v. andere toestellen

kachels de belangen van mensen met (toekomstige en hedendaagse) luchtwegaandoeningen beschermen en ook de eventuele -nabije- omgeving ontlasten. De ALV van tuinparken kan besluiten om strengere normen op te stellen. Er zijn goede kachels op de markt met 82% rendement en 8mg/m³ fijnstof.

2. Goed stoken

De volgende regels rond het stoken zijn van toepassing:

- Er wordt alleen gestookt met droog (d.w.z. in ieder geval minder dan 20% vochtigheidspercentage), onbehandeld, ongeverfd hout.
- Er mag niet worden gestookt wanneer www.atlasleefomgeving.nl/stookwijzer code oranje of code rood aangeeft voor het postcodegebied van het tuinpark.
- In zijn algemeenheid: tuinders dienen te zorgen dat er geen overlast wordt veroorzaakt.

Nadere toelichting

De wijze van omgaan met een houtkachel maakt een groot verschil op het vlak van duurzaamheid, veiligheid en overlast. Goede stokers weten welke houtsoorten het best bij zijn kachel passen, hoe het hout te drogen, hoe de kachel op te stoken, hoe de schoorsteen te vegen/controleren. Dat vergt natuurlijk de nodige kennis van tuinders maar gezien het belang van goed stoken mag van tuinders zeker gevraagd worden om zich hierin goed te verdiepen.

3. Voorstel voor een periodebeperking voor houtstook – kan per tuinpark aangepast worden

Voorstel tekst

Tenzij anders voorgeschreven in het Huishoudelijk Reglement van de afdeling, is het gebruik van houtstookkachels niet toegestaan in de periode 15 mei t/m 15 september.

Nadere toelichting

Er zijn al parken met stookregels o.a. over beperkte stookperiodes. De periodes verschillen per tuinpark: soms is stoken in zijn geheel niet toegestaan, soms is het alleen toegestaan in de winterperiode. We adviseren het bondsbestuur om bestaande regelingen op afdelingsniveau te laten bestaan, mits neergelegd in het Huishoudelijk Reglement. Voor de parken die nog geen regeling hebben, stellen we voor dat de afdelingsvergadering een besluit kan nemen om een andere periode-regeling (ruimer of beperkter) af te spreken. Parken die wel een regeling hanteren maar dit nog niet in het Huishoudelijk Reglement hebben neergelegd, stellen de HR-tekst van de bestaande regeling alsnog vast op de eerstvolgende ALV.

Een tuinparkgebonden regeling m.b.t. de periode hoeft niet alleen in te houden dat stoken in een bepaalde periode geheel verboden of geheel toegestaan wordt. De regeling kan b.v. ook inhouden dat de standaardregeling geldt maar dat er in het vroege voorjaar of late najaar uitsluitend tussen 18:00 uur avond en 9 uur ochtend gestookt mag worden.

4. Voorstel aanpassen tekst Tuinreglement

Huidige tekst Tuinreglement artikel 6 lid 5 sub b

Het is het lid uit het oogpunt van milieu en hygiëne niet toegestaan om:

In de open lucht vuur te hebben met inbegrip van vuurpotten, vuurkorven e.d. Barbecueën is hiervan uitgezonderd.

Voorstel tekst Tuinreglement artikel 6 lid 5 sub b

Het is niet toegestaan om open vuur binnen of buiten te hebben met inbegrip van vuurpotten, vuurkorven en open haarden. Barbecueën en toestellen zoals gasfornuizen en geisers zijn hiervan uitgezonderd.

Het is niet toegestaan om kachels/verwarming van welke soort dan ook in de open lucht te hebben en te gebruiken.

Nadere toelichting

Tuinreglement artikel 6 lid 5 sub b zegt nu dat het niet is toegestaan om *in de open lucht* open vuur te hebben.

De reden om houtkachels al dan niet beperkt in periode toe te staan is eerst en vooral gelegen in het feit dat we willen zorgen dat tuinders in koudere periodes hun tuinhuis kunnen verwarmen. Vervolgens moet dat wel op de beste manier gebeuren en worden er dus voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de kachels en de manier van stoken.

Naast verwarming wordt houtstoken natuurlijk ook gezellig gevonden. Gezelligheid is een fijne bijzaak voor veel mensen maar de werkgroep is van mening dat het geen hoofdzaak mag worden. Bedacht moet steeds worden dat houtstook voor mensen met luchtwegproblemen helemaal geen fijne bijzaak is. Daar waar stoken vooral de gezelligheid dient, is de werkgroep van mening dat de belangen van mensen met luchtwegproblemen + duurzaamheidsargumenten sowieso voor horen te gaan.

Vandaar het adviesvoorstel:

- Om open haarden nadrukkelijk niet meer toe te staan. De werkgroep is van mening dat ook open haarden binnen moeten worden verboden: een open haard heeft een heel laag rendement en voldoet op geen enkele manier aan de eisen die we wel willen stellen aan houtkachels.
- Om ook elektrische terrasverwarming en kachels van welke soort dan ook niet meer toe te staan in de open lucht. De kachel op zich kan voldoen aan alle eisen maar het feit dat deze buiten staat zorgt er vooral voor dat de warmte vervliegt en dat deze vooral aanstaat om 'gezellig buiten te kunnen blijven zitten'

NB. Voorstel 4. Dit valt wellicht buiten de opdracht van de werkgroep maar zou wel kunnen vallen onder een algemene regeling in het Tuinreglement.